

Osa I

KUMMAT MERKIT, OUDOT OLENNOT

kielellisenä ja luonnontieteellisenä ilmiönä

Suomen parapsykologinen seura

23.3.2026

Marita Råman

EPISTEEMINEN

Lähde: Kari Sormunen

SEITSEMÄSLUOKKALAISTEN
EPISTEEMISET NÄKEMYKSET
LUONNONTIETEIDEN
OPISKELUN YHTEYDESSÄ

”Tiedän mä linnuksi tiaisen.”

Kalevala/Joukahaisen eli nuorukaisen uho

”Tiedon ja tietämisen hallinta on luultavasti jopa oleellisempi taito kuin useiden yksittäisten tietojen ja taitojen hallitseminen.”

-KS-

Oppimisen tiedostaminen ja käsitteellinen ymmärtäminen

Selvitettiin oppilaiden käsityksiä:

- 1) Oman oppimisen tiedostamisesta
- 2) Opiskellun asiasisällön käsitteellisestä ymmärtämisestä

Kokonaiskäsitysten muodostaminen

Oppilaskohtaisten käsitysten yhdistäminen mahdollisesti kokonaiskäsitysten eli episteemisten näkemysten tarkastelun.

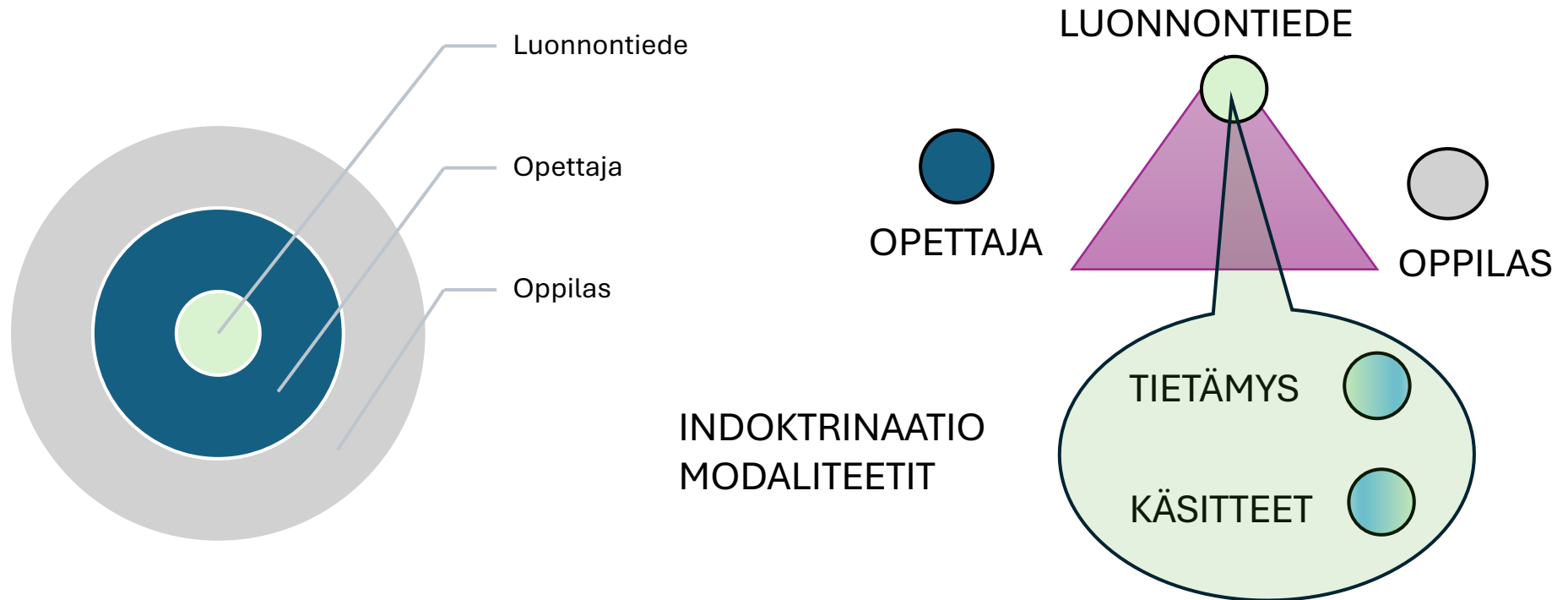
Teoreettinen tausta

Episteemisten käsitysten kontekstuaalinen tutkiminen liittyy:

- A) Tietämyksellisiin uskomuksiin
- B) Luonnontieteellisen tiedon luonteeseen

Episteemisten käsitysten tarkastelu

- Episteemiset käsitykset ovat tietoon ja tietämiseen liittyviä käsitteitä
- Peruskoulun 7. luokan oppilaiden, opettajan ja luonnontieteilijän tietämysnäkemys

Tietäminen

Tiedon ja tietämisen perusteltavuus

A Oppilailta kysyttiin:

- 1) Miten he perustelevat omaa tietoa ja tietämistään?
- 2) Millaisia käsityksiä heillä on opettajan ja tutkijan tiedon perusteltavuudesta?

B Kartoitettiin käsityksiä tiedon ja tietämisen varmuudesta eri näkökulmista.

ON/OFF

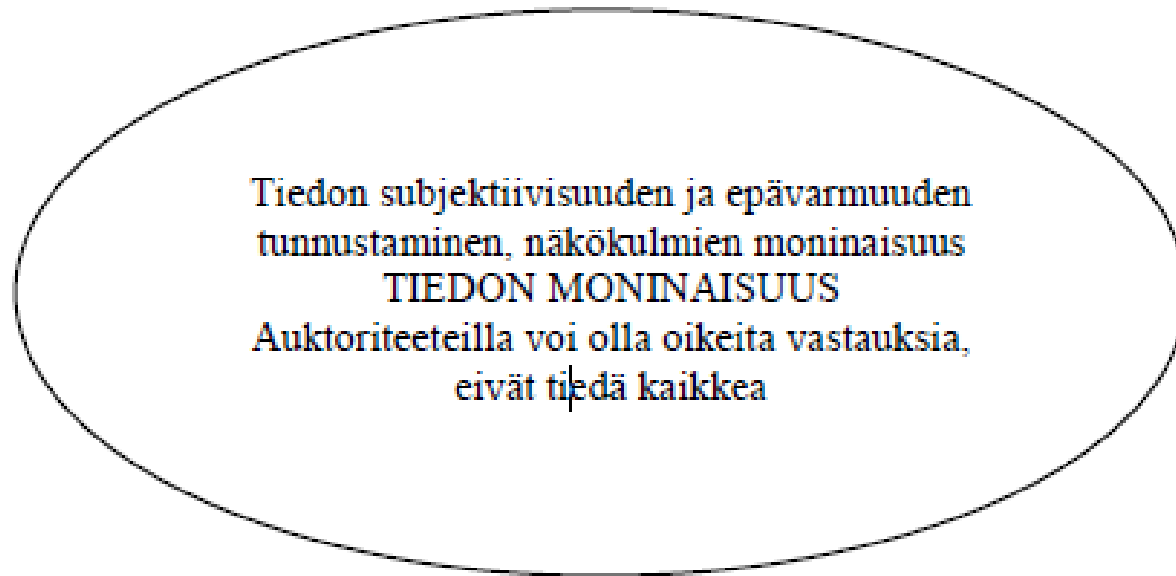
Tiedon objektiivisuus, varmuus,
yksinkertaisuus

TIEDON ABSOLUUTTISUUS

Auktoriteettien ehdoton asema, niitä
kuunnellaan ja niihin viitataan oman tiedon
perusteluna

Tietämyksen I taso TIETO ON ABSOLUUTTISTA

Erimielisyydet auktoriteettien välillä johtuvat siitä,
että he eivät ole vielä löytäneet oikeaa vastausta. –KS-

Tietämyksen II taso TIETO ON MONINAISTA

Tiedon sormeilu
KÄSITTEET

Yksilö itse merkitysten rakentajana,
tiedon kyseenalaistaminen, epäily
TIEDON SUHTEELLISUUS
Auktoriteettien vahva kyseenalaistaminen

Tietämyksen III taso
TIETO ON SUHTEELLISTA

”Jos hän luuleekin tietävänsä, ei hän kuitenkaan käsitä”
(Raamattu)

LOGIIKKA?

$$1+1 = 2$$

(algebra,
numerot,
laskusäännöt)

$$A+B = C$$

$$A+B = C$$

REISTERIT?

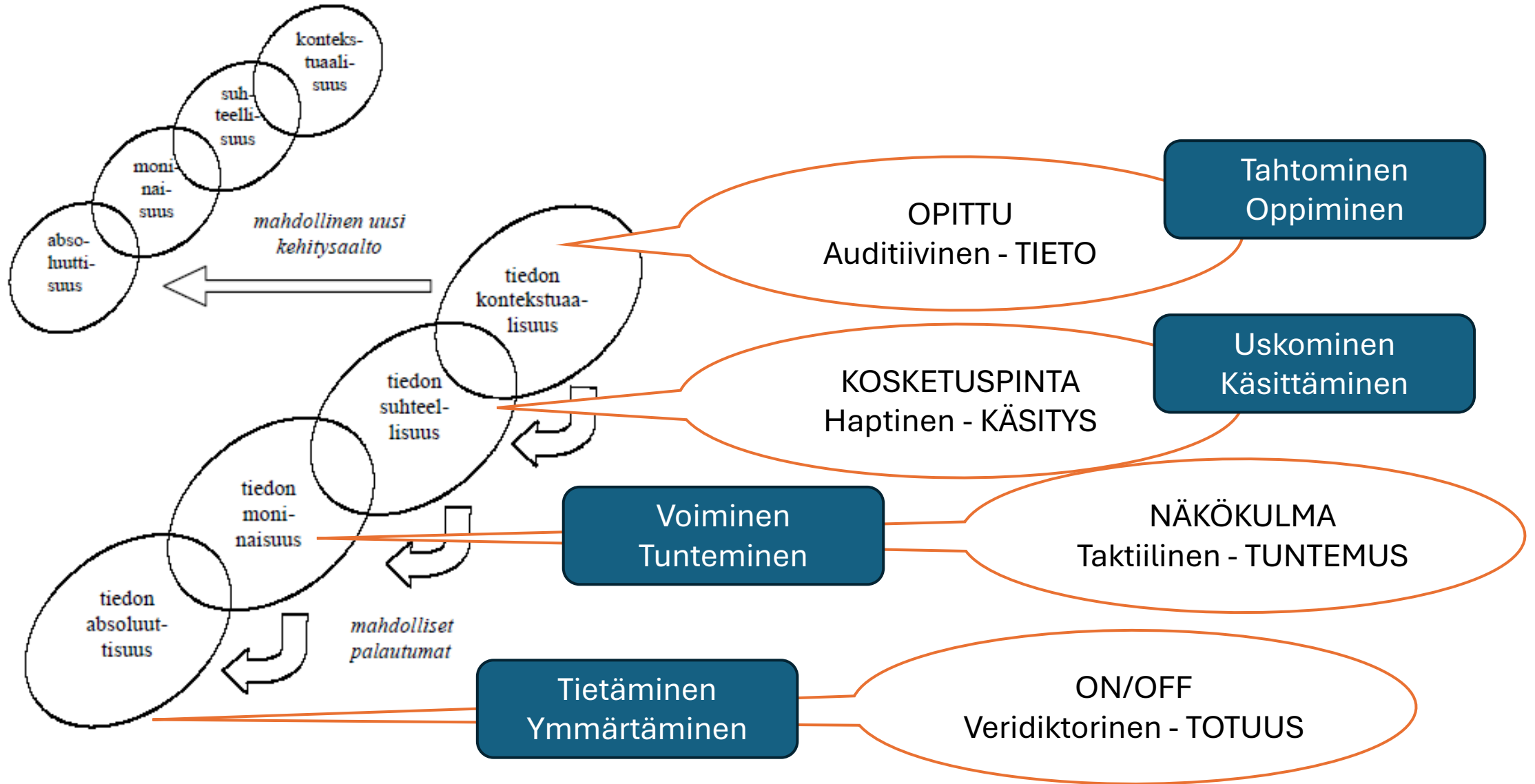
$$1+1 \Rightarrow$$

on joko 1 tai 3
(joukko-oppi,
asiasanat,
käsitteet)

Tieto on konstruoitua,
pääteleminen korostuu
TIEDON KONTEKSTUAALISUUS
Auktoriteettien kriittinen arviointi

Tietämyksen IV taso
TIETO ON KONTEKSTUAALISTA

Kollaboratiivinen oppiminen tukee yhteisöllisyyttä.
Kollaboratiivinen työskentely edistää innovaatioita.
Kollaboratiivinen alusta yhdistää tiimin.
Kollaboratiiviset projektit ovat tehokkaita.
Kollaboratiivinen toimintatapa kannustaa osallistumiseen.

Tietämyksen V taso

TIETO ON YHTEISÖLLISTÄ

=> Tietämyksen tulevaisuuden taso

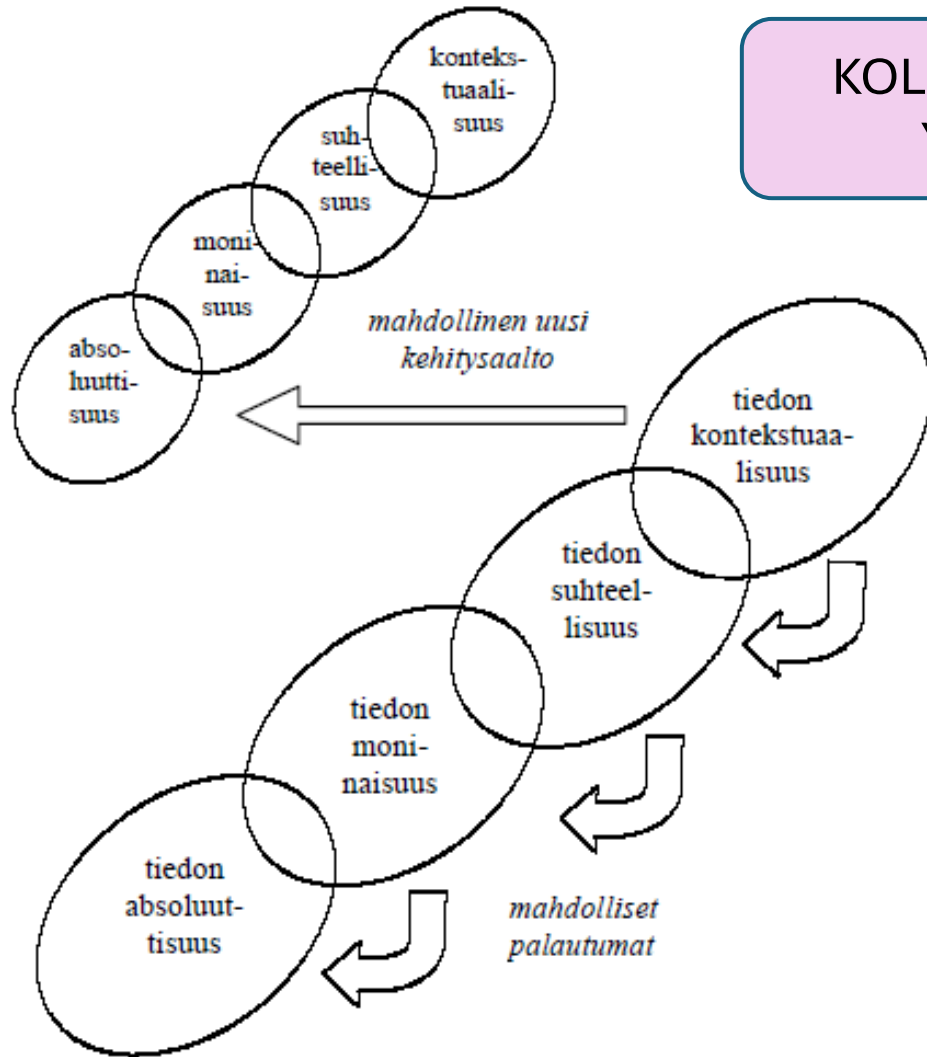
TUTKIMUSTYÖ / UUDEN OPPIMINEN

→ Yhteistyö / TIIMITYÖ

→ Tekoäly AI

AI

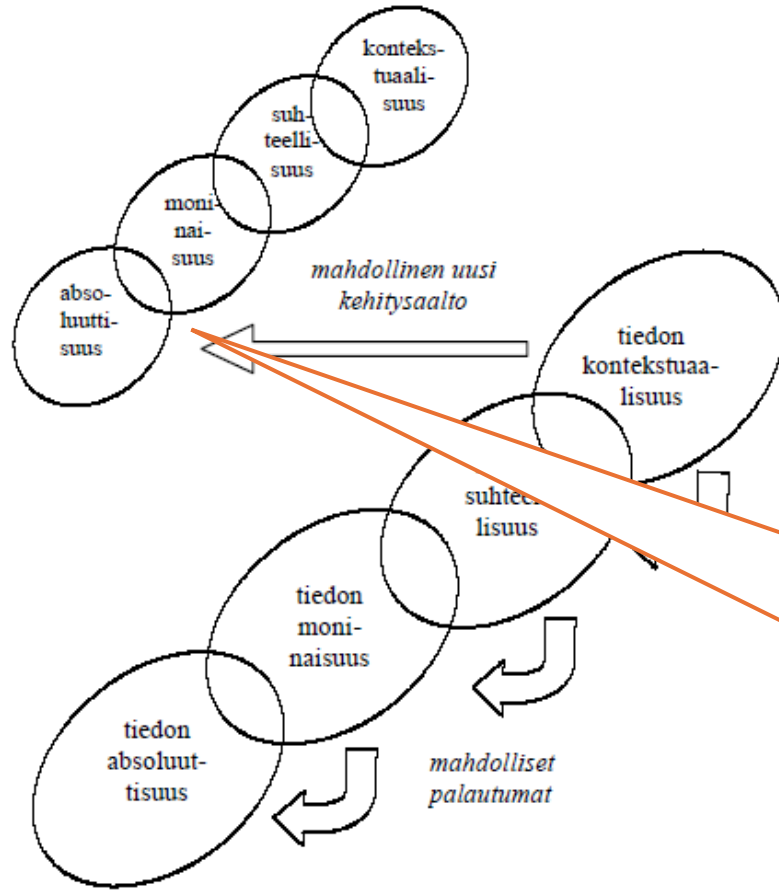
KOLLABORATIIVISUUS
Yhteiskehittely

VUOROVAIKUTUS

TIETÄMISEN VITJA

Sormunen nimittää prosessia

**Epistemologisten uskomusten
jatkumoksi ja sen vaihtoehdoiksi**

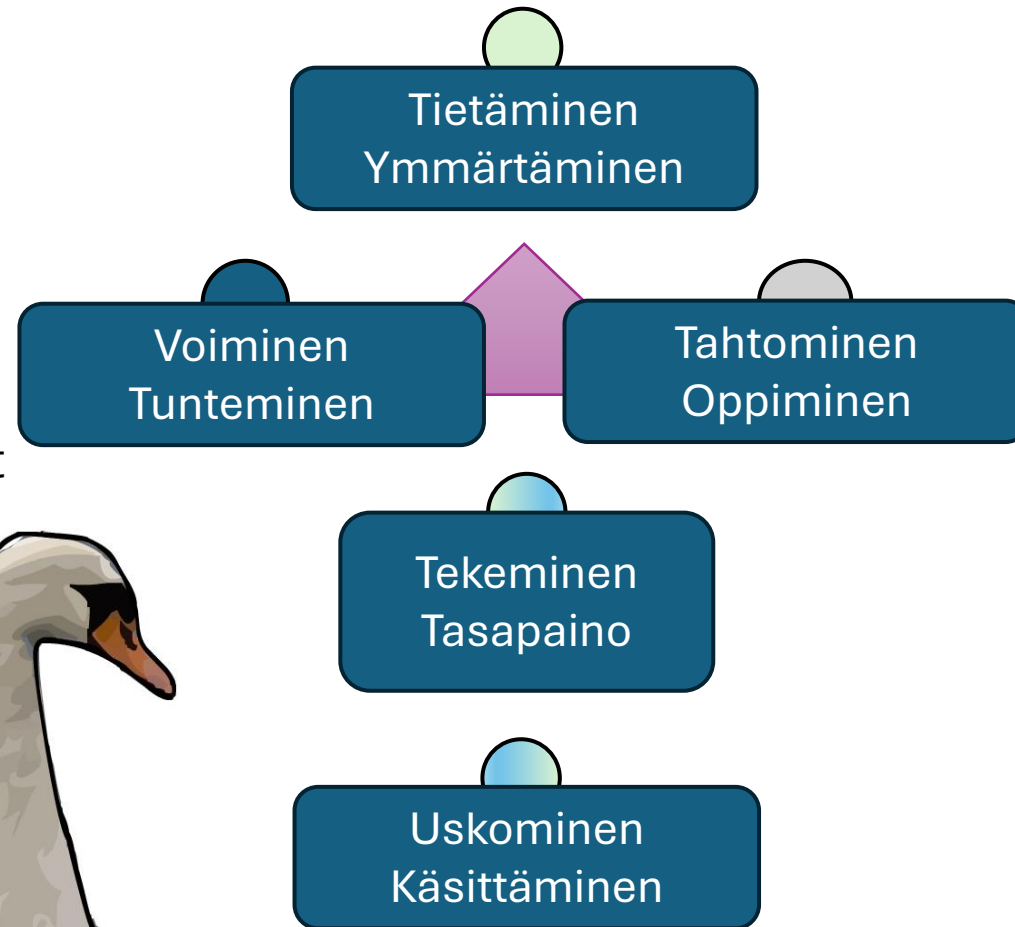
Tekeminen
Tasapaino

VUOROVAIKUTUS

MUUTOS
Vestibulaarinen –
TIETOTAITO+AI =
TIETÄMYS
uusiutumisen

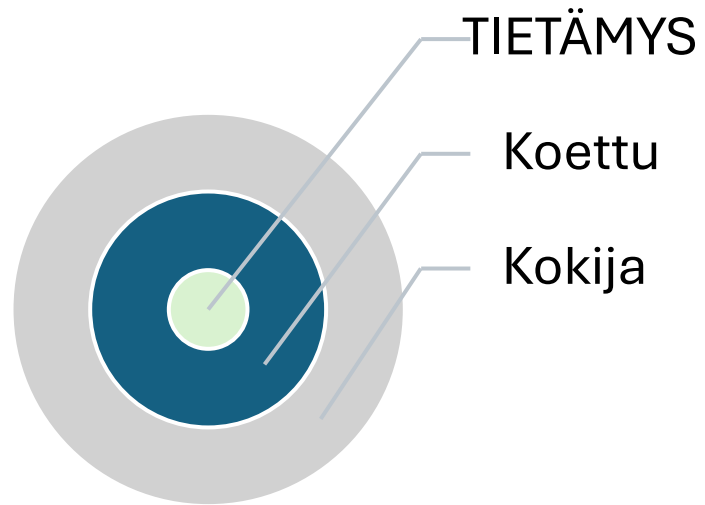
Arvojen alueella tapahtuva valtataistelu johtaa usein kapeutumiseen, hallitsevat arvot tukahduttavat toisia. Tulevaisuus tarvitsee kelpoisuusmaastoja enemmän kuin yksittäisiä keksintöjä.

Kelpoisuusmaastot ovat avoimia alueita, jossa monenlaiset mahdollisuudet voivat kehittyä. - **Risto Niemi-Pynttari** -

”Sano syntyjä syviä, asioita ainoisia.”

Kalevala/Väinämöinen

Virallinen tieto

INDOKTRINAATIO
MODALITEETIT

Arvotettu tieto

LUOVUUS

Kokemusasiantuntija
”Siperia opettaa”

Sano syntyjä syviä

EPISTEMOLOGIA
TIETÄÄ
HAVAITA
AJATELLA
OPPIA

MYTOSEMANTIikka
VÄINÄMÖISEN TIETO

Tietäjä
iänikuinen

EKSISTENTIA
ILMETÄ
KÄSITTÄÄ
POHTIA
MIETTIÄ

Intressidominanssi
TUNTEA

TIETO
Sill on suussa suuri tieto

Motiiviatriaktio
AIHEPIIRI

ONTOLOGIA
MÄÄRITELLÄ
LUOKITELLA
NIMETÄ
HAHMOTTA

METASEMANTIikka
JOUKAHAISEN TIETO

Kumpi on tiedolta
parempi

ESSENTIA
VERTAILLA
FOKUSOIDA
ERITELLÄ
TAJUTA (sisäistää)

Tiedän linnuksi tiaisen

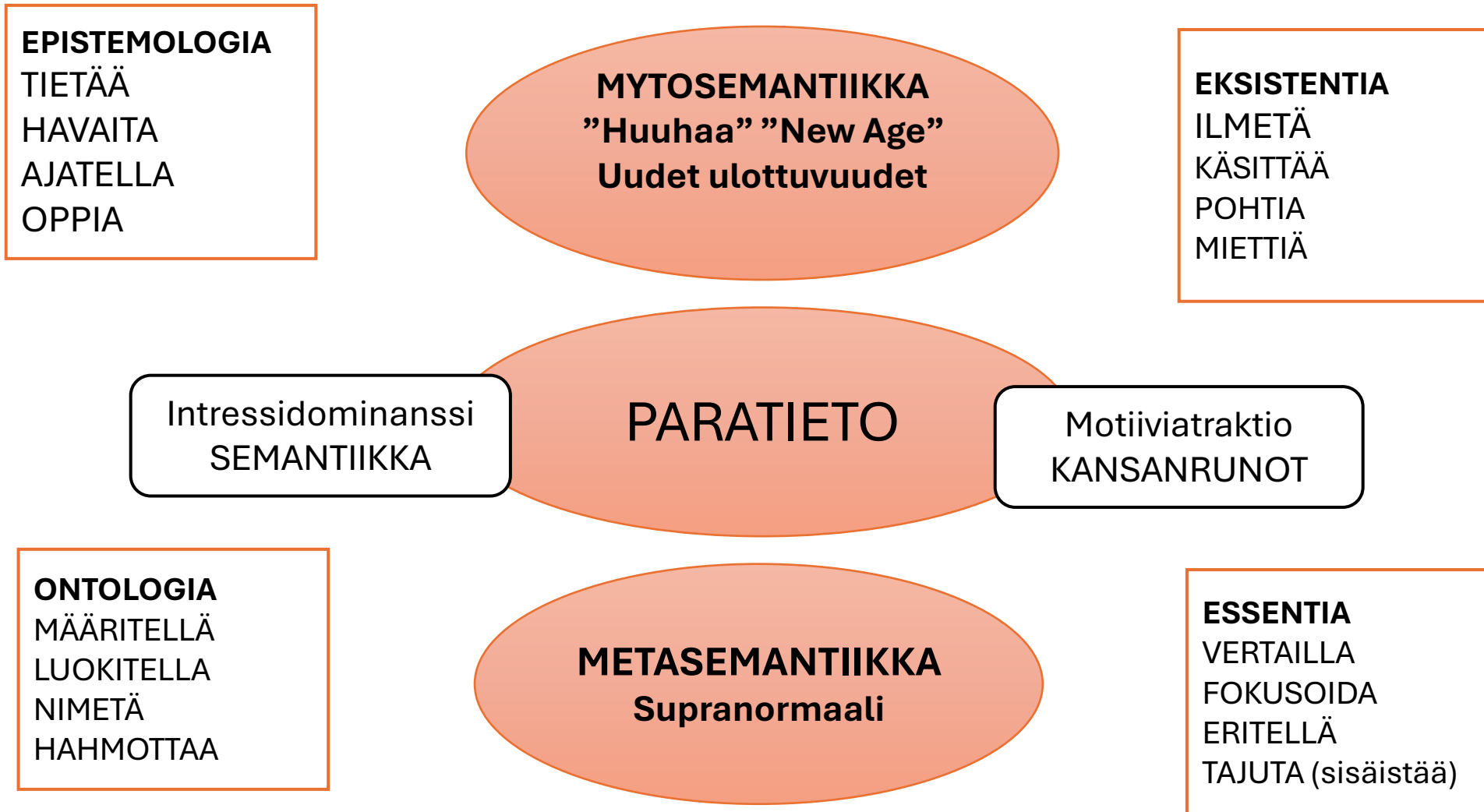
- 1. Telepatia:** Ajatusten tai tunteiden välittyminen ihmisten välillä ilman tunnettuja aistikanavia.
- 2. Selvänäköisyys (clairvoyance):** Kyky saada tietoa asioista, esineistä tai tapahtumista ilman normaaleja aisteja.
- 3. Ennustaminen (prekognitio):** Tulevien tapahtumien tietäminen etukäteen ilman loogista perustetta.
- 4. Psykokinesia (telekinesia):** Kyky vaikuttaa esineisiin tai tapahtumiin pelkällä ajatuksella.
- 5. Kuolemanjälkeiset ilmiöt:** Kuten poltergeist-ilmiöt, kummitukset ja yhteydenotot vainajiin.
- 6. Aistien laajentuminen:** Esimerkiksi aura- ja energiatuntemukset, joita ei voi selittää perinteisillä aisteilla.

Nämä aiheet ovat olleet parapsykologian tutkimuksen ytimessä sekä kansainvälisesti että Suomessa. Tutkimusmenetelmät vaihtelevat kokeellisista laboratoriotutkimuksista kenttätutkimuksiin ja kokemuskerrontaan.

7. Ufotutkimus Kerätään ufokokemuksia ja –havaintoja systemaattisesti

TIEDONHAKUKEINOJA: Kokeellinen laboratoriotutkimus / Kenttätutkimukset / Kokemuskerronta
(psykologia...) (harrastajat...) (folkloristiikka...)

Esimerkki. Parapsykologisen seuran tiedonintressi

**olento tai yleinen olosija,
jonakin oleminen, ”olla” / sijamuoto essiivi**

Mie kun miksiki rupean,

Kummaksi kuvaellenen,

Käännän nuttuni nurin,

Väärin väännän vaatteini.

